

ENFO BİLGİ ERİŞİM

SUNUŞ

Anatolia Dergisi olarak bundan böyle turizm ve çevre konuları başta olmak üzere çeşitli alanlarda özgün çalışmaları, bu çalışmaları gerçekleştirenleri ve bilgi merkezlerini tanıtacağız.

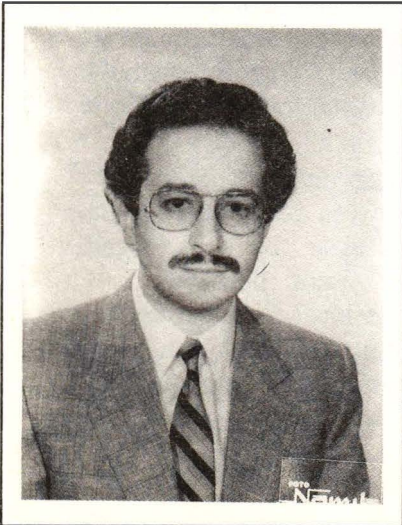
Dünya bilgi toplumu çağında hızla ilerliyor, bu alanda dev adımlar atılıyor. Ancak Türkiye'de ne yazık ki bu alanda yeterli ortam henüz oluşmuş değil. Türk firmaları dünya ile entegre olma lafını sürekli olarak söylemelerine karşılık, "entegrasyon"un ana koşulu olan bilgiye yeterli ilgiyi göstermiyorlar. Şirketleri bir yana bırakalım; her anları bilgi ile içiçe geçen, daha doğrusu geçmesi gereken üniversitelerimizdeki öğretim üyelerinin önemli bir bölümünün durumu içler acısıdır. Bilgiye ve onu üretenlere en büyük katkıyı vermesi, ilgiyi göstermesi gereken üniversitelerimizde "Bilgi Toplumu" deyiminin içeriğini tam olarak bilenlerin sayısının da çok olduğunu sanmıyoruz.

Yaklaşık 12 yıldır bibliyografik bilgi bankacılığı alanında çalışmalarda bulunan Bülent Ağaoglu, bu yazı dizimizin ilk konuğu. Uzun yıllardır çalışmalarını yakından izleme olanağı bulduğumuz Bülent Ağaoglu'nun hangi zorluklarla karşılaştığını çok yakından biliyoruz. Ve Türkiye'nin bilgi toplumu yolundaki ilk adımlarının sayın Ağaoglu tarafından atılmakta olduğuna tanık oluyoruz. Pek çok kişinin değil içeriğini, adını bile duymadığı bir dönemde (hâlâ da bilen çok az) çalışmalarına başlayan Ağaoglu, Bibliyografik Bilgi Bankacılığı konusunda ticari faaliyet gösteren Türkiye'nin ilk ve tek temsilcisidir.

NAZMI KOZAK

ANATOLIA : Bülent Bey, kendiniz hakkında biraz bilgi verir misiniz?

AĞAOĞLU: 1980 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi'nden mezun oldum. Daha sonra ise Hacettepe Üniversitesi'nde Turizm İşletmeciliği üzerine yüksek lisans yaptım. Çalışma yaşamımda da 1984-1989 yılları arasında Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği ve Strateji

Bülent Ağaoglu

Araştırma Ltd.Şti.'nde enformasyon ile ilgili çeşitli görevlerde çalıştım. Ocak 1990 tarihinde Türkiye'nin özel sektör bünyesinde ilk ve tek bibliyografik bilgi bankası olan Enfo Bilgi Erişim'i kurdum.

ANATOLIA : Sanırım, sizin turizm üzerine bir bibliyografya çalışmanız var...

AĞAOĞLU: Evet..Hacettepe Üniversitesi'nde "Sistematiik Türkiye Turizm İşletmeciliği Bibliyografyası" isimli bir yüksek lisans tezi hazırladım. Daha sonra bu çalışmayı daha da geliştirdim ve aynı adla TÜRING Yayınları arasında yayımlandı.

ANATOLIA: Şu anda ne gibi çalışmaların içindedesiniz.. Bildiğimiz kadarı ile BANTA adıyla Bankacılık Yayınları Bilgi Bankası'nı geçtiğimiz yılın sonlarında tamamladınız. Bu konuda bilgi verir misiniz?

AĞAOĞLU : BANTA, 1991 sonuna dek geçen 64 yıllık dönemde Türkiye'de bankacılık, para ve kredi konularında 8 yayın türünde (Kitap, makale/dergide, makale/gazetede, tez, rapor, teksir, tebliğ, röportaj ve dergi haberi) yayınlanmış 20.004 yayına ilişkin kimlik (künye) ve bulunduğu yer bilgilerini içermektedir. Bilgisayara depolanmış bütün bu bilgilere yedi seçeneğe göre erişim imkanı bulunmaktadır.

ANATOLIA : Kimlik bilgileri dediniz.. Neleri kapsamaktadır?

AĞAOĞLU : Kimlik bilgileri kapsamında kitap, tez, rapor, teksir ve benzeri dokümanlar için; yazar adı-eser adı,yayın yeri, yayıncı, yayın tarihi, sayfa, seri kaydı (Kaynak kodu/Bulunduğu yer kısaltılması bilgileri bulunmaktadır.

Makale, röportaj ve dergilerde yayınlanmış diğer yazılar için de; yazar ad, eser adı, sayı, tarih, sayfa seri kaydı (Kaynak kodu/Bulunduğu yer kısaltılması) bilgileri mevcuttur.

Büyük maliyetlere sebep olacağı ve uzun zamana yayılacağı gerekçesiyle 20.000 yayının özetleri hazırlanmamıştır. Fakat uzun vadede yeni yayınların özetleri de verilmeye başlanacaktır.

ANATOLIA : Kimlik bilgileri dediğiniz göre yayınlar sayfa sayfa mevcut değil herhalde...

AĞAOĞLU :Evet.. Mevcut olan yayınların künyeleri. Bu kadar çok sayıda yayının bilgisayarın hard diskinde olağanüstü yer kaplayarak kullanım imkanlarını kısıtlayacağı için böyle bir uygulamaya girişilmiştir.

ANATOLIA : BANTA'da erişim nasıl gerçekleşmektedir?

AĞAOĞLU : Erişim yedi seçeneğe göre yapılabilmektedir. Bunlar yazar adı, konudil, yayın yeri, yayın tarihi, yayıncı ve yayın türüdür.

Erişim sırasında istenirse seçeneklerden herhangi birisine göre tarama yapılabilir. Örneğin bir yazarın eserleri listelenebilir.

Bu tek seçeneğe göre erişim yönteminin ötesinde, çok zengin sorgulama imkanı getiren kombinasyonlu arama yöntemi de bulunmaktadır.

Bu yöntemde, seçenekler arasında ilişki kurulabilmektedir. Böylece binlerce soru üretmek, dar bir alanda hangi yayınları mevcut olduğunu öğrenmek mümkündür.

Bu tür bibliyografik bilgi bankalarının konu erişiminin öneminden hareketle yayınlara anahtar kelime verilirken çok ayrıntılı bir çalışma yapılmıştır. Neticede konuyu erişimi 1093 anahtar kelime temelinde gerçekleştirmiştir.

ANATOLIA : 20.004 yayına ilişkin bilgileri nasıl tesbit ettiniz?

AĞAOĞLU : Yedi ay süren bilgi tarama çalışmaları 633 bibliyografyanın, İstanbul'da 9, Ankara'da 11 kütüphanenin, 4-

erginin tüm sayılarının taranması çerçevesinde yapıldı. Ayrıca konunun uzmanları ile görüşüldü. İlgili sektörel kuruluşlardan bilgi toplandı. Bilgi toplama çalışmaları 750.000 yayın isminin taranmasıyla gerçekleştirildi...

NATOLIA : ENFO'nun bir de BORTA Borsa Yayınları Bilgi bankası var...

AĞAOĞLU : BORTA, BANTA ile aynı bibliyografik veri tabanı yönetim sistemi temelinde hazırlanmıştır.

1991 sonuna dek geçen 64 yıllık dönemde Türkiye'de Borsa üzerine yayınlanmış kitap, makale/dergide, makale/gazetede, tez, rapor, teksir, tebliğ ve röportaj türü 10.204 kimlik ve bulunduğu yer bilgisini içermektedir. Konu erişimi için 816 anahtar kelime kullanılmıştır.

NATOLIA : 10.204 yayını nasıl tesbit ettiniz?

AĞAOĞLU : 233 bibliyografya, İstanbul'da 9, Ankara'da 11 kütüphane, 49 erginin tüm sayıları tarandı. Ayrıca konunun uzmanları ile görüşüldü ve ilgili kuruluşlarda da bilgi toplama çalışması yapıldı.

NATOLIA : Geriye dönük bilgi bankalarının güncelleştirilmesi özellikli nem kazanıyor. Güncelleştirme için neler yapacaksınız?

AĞAOĞLU : Söylediğiniz çok doğru. Bu bilgi bankalarının güncelleştirilmesi eni bilgilerin takibi açısından son derece önemli.

Güncelleştirme, 1992 ve 1993 için takip eden yılların başında yayınlanacak. Yıllık güncelleştirme söz konusu olacak. 1994 yılından itibaren de üç ayda bir güncelleştirme operasyonu başlayacaktır.

NATOLIA : Bilgi bankalarınız on-line mi çalışmaktadır?

AĞAOĞLU : Devamlı değişen finansal bilgiler alanında ihtiyacın şiddetinden dolayı on-line gerekli bir yatırımdır. Bu nedenle Türkiye'de finansal bilgi veren 5 bilgi bankası da on-line çalışmaktadır. Fakat bibliyografik bilgi alanında on-line ille de gerekli değildir. Fakat bibliyografik bilgi bankacılığı pahalı bir yatırımdır.

Bilindiği üzere bilgi bankacılığının tek birimi on-line değildir. Disketler ve CD-ROM disketleri temelinde yapılan iş de bir bilgi bankacılığıdır. Hatta bibliyografik bilgi bankacılığında CD-ROM disklerine bir kayış söz konusudur.

Bizim bilgi bankalarımız disketlerde depolanmıştır. Sıkıştırılmış bir yapıda BANTA 3, BORTA ise 2 diskete sığmaktadır.

NATOLIA : Bilgisayar temelinde ne gibi sistem ihtiyaçları gerekmektedir?

AĞAOĞLU : İki bilgi bankası da DOS işletim sisteminde ve Netbios uyumlu tüm Network sistemlerinde tek veya çok kullanıcı olarak çalışabilmektedir.

BANTA bilgisayarın hard diskinde 10 MB, BORTA ise 6 MB 'lık bir yer kaplamaktadır.

NATOLIA : BANTA ve BORTA'nın kullanıcı için ne gibi fonksiyonları bulunmaktadır.

AĞAOĞLU : İki temel fonksiyon mevcuttur. Sorgulama ve yazdırma. Sorgulama ile biraz önce bahsettiğim yedi seçeneğe göre erişim yapılabilmektedir. Yazdırma ile de sorgulama sonuçları ekrana, dosyaya veya yazdırıcıya dökülebilmektedir. Özel tuşlar (F1 yardım, F3 tanıtım, F4 kısaltmalar, F5 kütüphane kısaltmaları ve telefonları, F6 anahtar kelime kısaltmaları) yanında Sözcük Havuzu ile de yazar ve anahtar kelime (konu) temelinde bilgi bankasında mevcut yayın sayısını ve kaç kez tarama yapıldığını öğrenmek mümkündür.

NATOLIA : Bu bilgi bankalarının bankacılık ve borsa sektörlerine ne gibi yararları olabilir?

AĞAOĞLU : Bilgi bankalarımızın faydası şöyle özetlenebilir. Bu tür yayın isimlerini içeren Bilgi Bankaları mesleki, sektörel bilgi ihtiyaçlarının ve taleplerinin karşılanmasında hangi bilgilerin hangi yayınlardan bulunabileceği konusunda zaman kaybettirici arama ve tarama faaliyetlerine gerek kalmadan hemen cevap verici nitelikleri sebebiyle önemli kolaylıklar sağlamanın yanında para ve emek tasarrufu da yaratmaktadır.

Bunun yanı sıra iki bilgi bankasının disketlerde kısa aralıklarla yayınlanacak güncel ekleri yeni bilgi kaynaklarından habersiz kalma handikapını ortadan kaldıracak, borsaya ilişkin bilgi kaynaklarının düzenli ve sistemli bir şekilde takibini mümkün kılacaktır.

Bu bilgi bankaları aynı zamanda bir konuda eser veren uzmanların isimlerini de içermektedir. Bu bakımdan gerektiğinde hangi konuda hangi uzmana danışılabileceğinin bilgisini de BANTA ve BORTA aracılığı ile edinmek mümkündür.

Bu klasik faydalarının da ötesinde BANTA

ve BORTA'nın bir diğer faydası bankalar, aracı kurumlar ve Borsa şirketleri bünyesinde bir "Şirket Enformasyon Merkezi" (eski adıyla "Şirket Kütüphanesi") kurulmasının gerekliliğini gündeme getirecek olmasıdır.

NATOLIA : Bülent bey, hazırlamış olduğunuz bilgi bankalarının turizm sektörüne ne gibi yararları olacak bilgi bankalarınızın?

AĞAOĞLU : BANTA'nın kapsamında "Turizm Finansmanı" hakkında 27, "Turizm Kredileri" hakkında 90, "Turist Döviz" hakkında 11, Turizm Sektörü hakkında 38 ve Turizm Bankası hakkında da 152 yayının künyesi mevcuttur. Ayrıca Borsa tüm işletmeciler için başlıbaşına bir yatırım alternatifini de ilgilendirmektedir.

NATOLIA : Türkiye için yeni sayılabilecek ve hep ihmal edilen bir alanda büyük bir emek ürünü olan, aynı anda iki bilgi bankasını üretmek kolay olmamıştır sanırım...

AĞAOĞLU : Bu iki bilgi bankası da, 1981 yılında başlattığım ve üç yıldır da Türkiye'nin ilk ve tek ticari bibliyografik bilgi bankası olan Enfo Bilgi Erişim çerçevesinde bilgi bankacısı olarak sürdürmekte olduğum idealist amaçlı çalışmaları çeşitli zamanlarda destekleyen kişiler sayesinde hazırlanmıştır.

Burada bu değerli kişilerin adlarını vermek isterim: Dr. Akın Akbaygil, Teme Aksoy, Meral Alakuş, Prof.Dr.Erdoğan Alkin, Dr. Sudi Apak, Tülin Aren, Tuncay Artun, Şadi Cindoruk, Hilmi Çelik, Doç.Dr. Hasan Işın Dener, Hayati Ecer, Caner Ertuna, Oya Fişekçi, Prof.Dr. Atilla Gönenli, Çelik Gülersoy, Adnan Kahveci, Yılmaz Karakoyunlu, Muharrem Karslı, Ayten Koran, Selim Oktar, Tuncer Öğün, Yrd.Doç.Dr.Mehmet Özdemir, Ertuğrul İhsan Özol, Yalçın Pekşen, Cihangir Samim, Altınay Sermikli, Bülent Tanla, Sevim Tezcan, M. Tınaz Titiz, Prof.Dr. Nilüfer Tuncer, Doç.Dr. Güngör Uras, Prof.Dr. Hamdi Yasaman, Dr. Erhan Yaşar, Alihan Yavuz, Prof.Dr. Ergün Yener ve Bahattin Yücel.

NATOLIA : Sayın Ağaoglu, okuyucularımız ülkemiz için yeni sayılabilecek hizmetlerinizi daha ayrıntılı olarak öğrenmek isteyebilirler. Adresiniz nedir misiniz?

AĞAOĞLU : Adresim : "Enfo Bilgi Erişim, Ölçek Sokak No: 48/5 80230 Harbiye- İstanbul". Tel: (1) 246 17 94. □